

Peilingen

Watersnoodmuseum

Vorig najaar ontving het Watersnoodmuseum, dat is gevestigd in het Zeeuwse Ouwkerk, de Week van de Geschiedenis-prijs. De prijs werd in de wacht gesleept met het project 'Het verhaal van een grote ramp', waarin ooggetuigen van de Watersnoodramp voor de camera hun ervaringen delen met hun kleinkinderen. Sommige van deze aangrijpende vertellingen werden voor de eerste keer prijsgegeven. Op die manier werd door het museum het thema van de Week van de Geschiedenis 2008 – 'Verhalen van Nederland' – ten volle benut. De opnamen zijn verkrijgbaar op DVD in het museum. Zie voor meer informatie: www.watersnoodmuseum.nl.

Nieuwe hoogleraar Waterstaatsgeschiedenis

Per 1 januari 2009 is Petra van Dam door het bestuur van de Stichting Schilthuisfonds te Den Haag voor een periode van vijf jaar benoemd tot bijzonder hoogleraar Waterstaatsgeschiedenis aan de letterenfaculteit van de Vrije Universiteit Amsterdam. Van Dam (1963), die al als onderzoeker aan de VU verbonden was, is als onderzoeker gespecialiseerd in de waterstaatsgeschiedenis, de landschapsgeschiedenis en de ecologische geschiedenis. Eerder maakte zij deel uit van de redactie van het *Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis*.

Strijd om de rivieren

Enkele maanden geleden verscheen de handelseditie van het proefschrift van Alex van Heezik, *Strijd om de rivieren. 200 jaar rivierenbeleid in Nederland of de opkomst en ondergang van het streven naar de normale rivier* (zie ook de bespreking op p. 74-77). Ten opzichte van het eigenlijke proefschrift werd deze handelseditie herzien en uitgebreid met een geografisch register en een register van personen en organisaties. Gelijktijdig is ook een Engelstalige editie verschenen van de zogenaamde 'populaire' versie, getiteld *Battle over the Rivers. Two Hundred Years of River Policy in the Netherlands*. Geïnteresseerden in een van deze titels kunnen dit kenbaar maken door een mailtje aan info@beleidsresearch.nl.

Polderarchieven

Eind 2008 ontving het Regionaal Archief Alkmaar een subsidie van € 178.000 voor het digitaliseren van acht meter zestiende- en zeventiende-eeuwse stukken uit de archieven van de polders de Zijpe (voluit: Zijpe en Hazepolder) en de Schermer. Dankzij deze subsidie, afkomstig uit de landelijke Metamorfoze-gelden, kan een belangrijk hoofdstuk van de Nederlandse geschiedenis duurzaam behouden en toegankelijk worden gemaakt. Een

beroep op deze gelden kan worden gedaan als het archieven betreft die van nationaal belang zijn en waarin 'autonome schade' is aangetroffen. Wat betreft de oudere archieven zoals die van de Zijpe en de Schermer gaat het daarbij vooral om inktvraat, een proces waarbij de inkt op de lange duur het papier aantast. De digitalisering zorgt ervoor dat het papier minder schade oploopt door raadpleging. Duurzaam behoud is daarmee gewaarborgd.

De subsidie is toegekend omdat de archieven van de Zijpe en de Schermer van nationaal belang worden geacht. Met de bedijking van de polder De Zijpe in 1597 begon in Holland een periode van grootschalige waterbouwkundige ingrepen in het landschap, waarbij van water land werd gemaakt. De Zijpe fungeerde daarbij als een soort 'laboratorium' voor de technische en bestuurlijke inrichting van het nieuw gewonnen land. Dit concept werd later toegepast bij de beroemde Noord-Hollandse droogmakerijen, zoals de Beemster en de Schermer, die al in de zeventiende eeuw een internationale bezienswaardigheid waren. De Schermer wordt beschouwd als het 'summum' van de zeventiende-eeuwse Nederlandse poldertechniek. In tegenstelling tot een polder als de Beemster, die met zijn streng doorgevoerde vierkanten ook in belangrijke mate een architecturale schepping was, stonden bij de Schermer doelmatigheid en efficiëntie voorop. Na een periode van fine-tuning werd in deze droogmakerij eind jaren zestig van de zeventiende eeuw een vrijwel ideale polderinrichting verkregen. Het bewaard gebleven archiefmateriaal is dan ook zeer bijzonder. Allerlei plantekeningen, begrotingen, bestekken van de polderwerken zijn bewaard gebleven. Iedere fase van de bedijking dan wel droogmaking is te volgen dankzij een ingenieus systeem van financiële verantwoording, die zeer compleet bewaard is gebleven. De bij de archieven behorende kaarten geven een prachtig inzicht in de plannen en de realisering ervan. Door de combinatie van inhoud en diversiteit van het materiaal, is een uniek conglomeraat aan stukken ontstaan, dat een nationale uitstraling heeft.

Bij dit project werkt het Regionaal Archief nauw samen met het Noord-Hollands Archief in Haarlem en het Waterlands Archief in Purmerend, waar soortgelijke projecten eveneens subsidie hebben ontvangen. Het Waterlands Archief digitaliseert de zeventiende-eeuwse archieven van de Beemster, de Purmer en de Wijde Wormer, het Noord-Hollands Archief dat van de Commissie tot droogmaking van de Haarlemmermeer uit de negentiende eeuw. Samen vertellen de voor deze projecten geselecteerde archieven het verhaal van de Hollandse strijd tegen het water en laten zien hoe een uniek Nederlands cultuurlandschap, dat van de grote bedijkingen en droogmakerijen, tot stand is gekomen. Het is de bedoeling dat de gedigitaliseerde archieven na afronding van dit project, voorzien in eind 2010, via de websites van de archiefdiensten te raadplegen zullen zijn.

Stoomgemaal 't Hooft van Benthuisen

Het door sloopplannen bedreigde stoomgemaal 't Hooft van Benthuisen in Puttershoek (Hoeksche Waard) lijkt te zijn gered, nu burgemeester en wethouders van de gemeente Binnenmaas de intentie hebben uitgesproken het monumentale gemaal voor de toekomst te behouden en het na restauratie een nieuwe functie te geven. Binnenkort worden de nieuwe plannen gepresenteerd.